

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobkyně: S. P., nar. X,
bytem X,
zastoupená: E. Z., opatrovnice,
bytem X,

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky,
IČ 00007064, pošt. schr. 21/OAM, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7,

o žalobě ze dne 3. 10. 2022 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2022 č.j. OAM-787/ZA-ZA11-ZA10-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení výše označeného rozhodnutí žalovaného, jímž žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že správní orgán pochybil, pokud se nevypořádal s dvěma zaslanými vyjádřeními žalobkyně v průběhu správního řízení. Vyjádření byla zaslána v

době, kdy se vypracovávalo napadané rozhodnutí, přesto se měl žalovaný podle žalobkyně s těmito námitkami vypořádat. První vyjádření ze dne 1. 9. 2022, ve kterém uvedla, že na území České republiky pobývá její přítel, občan České republiky, se kterým je ve vztahu již více než jeden rok, bylo zasláno žalovanému poštovní přepravou 6. 9. 2022. Druhé vyjádření, že v Ruské federaci vystudovala vojenskou školu, a proto by se na ni mobilizace mohla vztahovat, a byla by tak nucena podílet se na zločinech proti lidskosti a v případě odepření by jí mohl hrozit trest odnětí svobody, zaslala žalobkyně dne 22. 9. 2022. Z tohoto důvodu nemohl žalovaný ani správně posoudit, zda žalobkyně nemá nárok na udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. V napadaném rozhodnutí žalovaný pouze uvedl, že rodinný život není důvodem pro udělení doplňkové ochrany, což je ovšem závěr mylný. Důvodová zpráva k novele č. 165/2006 totiž k ust. § 14a odst. 2 písm. d) ZoA uvádí, že o rozpor s mezinárodněprávními závazky půjde primárně v situacích, „kdy vycestování není možné s ohledem na respektování soukromí a rodinného života, tak jak je zakotveno v čl. 8...“. Úmysl zákonodárce byl tak zcela patrný — zesílit potřebu chránit rodinný a soukromý život cizinců, kteří zde již např. mají vybudovány určité vazby, mají zde rodinu, zeslábl jejich vztah k původní zemi apod. Žalobkyně nemá jakoukoliv možnost, jak se po návratu dostat do České republiky, neboť žádnou z výjimek stanovených v nařízení vlády č. 200/2022 Sb. nesplňuje, nemohla by již být osobně se svým přítelem a stejně tak by se nemohla osobně stýkat se svojí matkou a nevlastním otcem, se kterými nyní sdílí společnou domácnost. Ti se pochopitelně odmítají za současné situace vracet zpět do Ruské federace. Žalovaný uvedl zcela obecně, že záleží pouze na jmenované, zda si legálnost svého dalšího pobytu na území ČR zajistí za pomoci příslušných ustanovení zákona o pobytu cizinců, aby zde společně s blízkými mohla pobývat. Žalovaný tak zcela pominul aktuální sankce vůči Ruské federaci, ke kterým patří ihned po počátku ruské invaze vydané vládní nařízení, které zamezuje legálnímu vstupu občanů tohoto státu do České republiky. Podle nařízení o nepřijatelnosti žádostí občanů Ruské federace a Běloruské republiky na žalobkyni by se mohla vztahovat výjimka, pokud by byla rodinnou příslušnicí občana ČR, ale pouze v případě, pokud by byla s občanem ČR vdaná. To ovšem žalobkyně není, ačkoliv v současné době již požádala na matričním úřadu městského obvodu Plzeň 3 o možnost uzavřít sňatek se svým přítelem. V daném případě jí ovšem prozatím tento sňatek nebyl umožněn. Následky ve formě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochrany by mohly být ve vztahu k příteli, k matce a nevlastnímu otci tak katastrofální, že by byly oddělení, a to na neurčitou dobu, dokud nebude existovat alespoň potenciální možnost podání žádosti o některé z pobytových oprávnění. Z důvodu stabilní práce, bydlení a názoru na aktuální ruskou agrese přítel žalobkyně zcela pochopitelně odmítá s přítelkyní odjet právě do Ruské federace. Neexistuje žádná zákonná možnost, jak by žalobkyně mohla být na území České republiky se svým přítelem, resp. jak by se za ním mohla v případě nutnosti vycestování vrátit a být na něho tzv. sloučena. Jedinou zákonnou možností v této situaci, jak může být respektován soukromý a rodinný život, je udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

3. Ohledně druhého vyjádření žalobkyně uvedla, že vystudovala v Ruské federaci vojenskou školu, ve které např. trénovali střelbu, absolvovali základní vojenská cvičení apod. Žalobkyně nepopírá, že vojenská služba je legitimním požadavkem některých států. Je ovšem rozdílný, pokud je tato služba konána na obranu svého státu anebo jako součást aktivního útoku vůči státu jinému, který je ostatními státy či mezinárodními organizacemi považován za jednání, při

kterém

jsou bezdůvodně vražděni lidé, jsou porušována lidská práva, dochází k páčání vojenských zločinů apod. V tomto ohledu se žalobkyně nemůže účastnit v případě mobilizace takovýchto

jednání, neboť by se stala součástí páčání zločinů a v případě odmítnutí nástupu by mohla být

odsouzena k odnětí svobody. Zároveň je žalobkyně pravoslavného vyznání, tudíž jí v tomto aktivním zapojení do armády brání i její samotná víra.

4. Žalovaný podle žalobkyně také nezkoumal veškeré sankce, které jsou mířeny státy proti Rusku a tím i pokles životní úrovně a eventuální možnosti žalobkyně nalézt si místo k bydlení či zaměstnání, pokud sama v průběhu pohovoru uvedla, že se nemá kam vrátit a nemá zde nikoho. V tomto směru žalovaný nevycházel z žádných aktuálních podkladů, které by situace v Ruské federaci objektivně popisovaly a na základě kterých by mohlo být patrné, zda má vůbec žalobkyně možnost nalézt si zaměstnání a bydlení. V tomto ohledu i nedostatečně zjistil skutečnosti pro udělení humanitárního azylu, u kterého lze zohlednit i právě veškeré rodinné a soukromé poměry. Nelze totiž i ve vztahu k humanitárnímu azylu či doplňkové ochrany, že žalobkyně se zdržuje na území České republiky již od roku 2016, aktuálně dokončuje střední školu (Akademie hotelnictví a cestovního ruchu – střední školy, s.r.o., Plzeň) a ovládá český jazyk (to dokládá pohovor, který byl veden v českém jazyce). Míra integrace žalobkyně je tak velmi vysoká, a to jak kvůli studijnímu životu, tak kvůli zázemí, rodinnému a partnerskému životu.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí s tím, že v průběhu správního řízení žalobkyně jako důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla snahu o setrvání na území ČR, kde žije její matka a nevlastní otec. Do Ruska se nechce vracet, neboť tam nemá žádné blízké osoby, a dále také kvůli tomu, že tam aktuálně panuje obecně špatná situace vzhledem k probíhající válce s Ukrajinou, je tam špatná ekonomická situace. Sama výslovně popřela, že by kdy měla v Rusku z azylově relevantních důvodů jakékoliv problémy. Nikdy neměla ani žádné potíže s ruskými bezpečnostními složkami či jinými státními orgány. Zemi své státní příslušnosti žalobkyně neopouštěla, neboť by tam měla nějaké potíže, nýbrž z toho důvodu, že jako tehdy nezletilé dítě následovala svoji matku, která jela do ČR za svým partnerem. V Rusku neměla žadatelka žádné potíže. Nebyla tam vystavena žádnému jednání podřaditelnému pod azylově relevantní pronásledování. Rovněž tak, co se týká návratu do Ruska, neuvedla žalobkyně žádné nebezpečí, které by tam mělo hrozit přímo její osobě. Neochotu navrátit se do Ruské federace odůvodňuje dotyčná skutečností, že tam nemá žádné blízké vazby. Ty má naopak v ČR, kde by chtěla zůstat i nadále žít. Výčet důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu je taxativní, což znamená, že jiné skutečnosti než uvedené v citovaném ustanovení, nezakládají důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Mezi tyto důvody tedy nelze podřadit ani snahu žalobkyně o legalizaci pobytu. Poskytnutí azylu je zcela specifickým pobytovým statutem a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu na území ČR, které jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je specifickým institutem mezinárodněprávní ochrany, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich nejzákladnějších lidských práv, nikoliv k legalizaci pobytu v ČR.
6. Žalobkyně podle žalovaného nikdy v průběhu správního řízení neuvedla, že má na území ČR přítele, občana ČR, s nímž dle žaloby hodlá uzavřít sňatek a dále, že studovala vojenskou školu. Všechna její vyjádření byla žalovanému zaslána až po datu vydání rozhodnutí, nelze

tak žalovanému vyčítat, že daná vyjádření v napadeném rozhodnutí nezhodnotil. Spekulace, že tak žalobkyně může činit i po datu vydání rozhodnutí a žalovaný je povinen její vyjádření do nabytí právní moci rozhodnutí zhodnotit a zohlednit, jsou čistou spekulací tvůrce žaloby pramenící z neznalosti správního řízení o mezinárodní ochraně. Žalovaný je oprávněn hodnotit pouze vyjádření a důkazy předložené po dobu správního řízení. Je striktně vázán výpovědí a důkazními návrhy žadatele, která poté posoudí na pozadí informací o zemi původu. Dle názoru žalovaného jsou informace, které žalovaný použil k posouzení azylového příběhu žalobkyně, dostatečně aktuální, objektivní, z dohledatelných zdrojů a zahrnují celé spektrum tvrzeného příběhu.

7. Žalovaný dále uvedl, že azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Žalovaný se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně o udělení a přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědí žalobkyně v průběhu správního řízení však nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobkyně je dospělou, plně svéprávnou a praceschopnou osobou. Její zdravotní stav je dobrý. Je svobodná a bezdětná. Ačkoliv žalobkyně v současné době studuje a bydlí se svou matkou a nevlastním otcem, na podzim tohoto roku, tzn. v řádu 3 měsíců, má studium ukončit a následně hodlá pracovat. Jmenovaná není v péči o svoji osobu nijak omezena, je plnoletá a dokáže se o sebe sama postarat. Vzhledem k osobní situaci žalobkyně a neexistenci závazků tak žalovaný neshledal žádné objektivní překážky, které by jí mohly bránit v návratu do Ruska a v tom, aby se v rámci země přestěhovala na jakékoliv místo, které uzná za vhodné, našla si práci, bydlení a vytvořila si tam pro sebe zázemí. Může se např. přestěhovat do Moskvy či Petrohradu nebo jiného velkého města, kde je situace z ekonomického hlediska lepší než např. na venkově či v regionech Severního Kavkazu (viz Informace BFA z 21. 4. 2022 - Přehled informací o zemi původu: Ruská federace - Zásobování základními životními potřebami). V dané souvislosti žalovaný odkazuje na Zprávu IOM - Přehled údajů o zemi za rok 2021 - Ruská federace, ze které vyplývá, že navrátilci nejsou považováni za speciální kategorii obyvatel, je jim garantován přístup ke zdravotní péči, různé druhy sociální podpory studujícím, nezaměstnaným a dalším kategoriím ruských občanů. Žalovaný dodává, že případnou finanční pomoc může dotyčné v případě potřeby poskytovat její matka i na dálku, např. bankovním převodem, nebo ji vybavit určitou finanční rezervou do začátku, než si sama žalobkyně nalezne v Rusku práci. Matce žalobkyně pak rovněž nic nebrání v tom, aby dceru eventuálně doprovodila do Ruska, pokud by ji tam nechtěla nechat cestovat samotnou, neboť obě mají státní příslušnost Ruské federace. V návratu do země jejich státní příslušnosti jim objektivně nic nebrání. Matka žalobkyně žije v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu, aktuálně s platností do 12. 12. 2025. V žalobě uvedená argumentace týkající se neochoty žalobkyně, popřípadě matky a nevlastního otce žalobkyně k návratu zpět do RF není azylově relevantní. K legalizaci pobytu na území nelze zneužívat institutů zákona o azylu.
8. Žalobkyně podle žalovaného v průběhu řízení neuvedla žádnou ze skutečností, kterou by bylo možné podřadit vážné újme ve smyslu § 14a zákona o azylu. Podle žalovaného hlavním účelem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně v ČR je snaha o legalizaci jejího zdejšího pobytu. Žalovaný poukazuje na skutečnost, že žalobkyně pobývá na území ČR již od 2016, nicméně o mezinárodní ochranu požádala až dne 23. 8. 2022. Během uvedené doby žalobkyně o mezinárodní ochranu nepožádala, ačkoliv jí v tom objektivně nic nebránilo. Vyjádření žalobkyně uvedená v žalobě se jeví jako účelová, neboť v průběhu správního řízení

o daných skutečnostech nehovořila, ač k tomu měla dostatečný prostor a byla o svých právech a povinnostech po dobu správního řízení o mezinárodní ochraně řádně poučena. To, že tak neučinila nebo učinila až po datu vydaného rozhodnutí, nelze žalovanému přikládat k tíži.

9. Žalobu soud neshledal důvodnou.

10. Soud doplnil dokazování o podklady, které se staly součástí správního spisu až vydání napadeného rozhodnutí. Ve vyjádření ze dne 1. 9. 2022 žalobkyně uváděla, že v pohovoru neuvedla zásadní informaci, a to, že na území České republiky má přítele. Protože nebyl konkrétní dotaz na jeho osobu a ona byla nervózní z celé situace, tak na to jednoduše zapomněla. Po pohovoru s právníkem, který doporučil tuto skutečnost uvést, tak činí tímto vyjádřením. K tomu přiložila vyjádření přítele D. D., který v něm prosí, aby jeho holka mohla nadále zůstat v Česku. Vídají se jeden rok a plánují spolu založit rodinu a vzít se.
11. Ve vyjádření z 22. 9. 2022 žalobkyně uváděla, že předchozí den byla vyhlášena prezidentem Ruské federace válečná mobilizace občanů na základě dekretu a vzhledem k tomu, že žalobkyně absolvovala školu, která byla prohlášena za školu vojenskou, obává se, že by se mobilizace mohla týkat i její osoby a bude nucena se účastnit aktuální ruské agrese, ačkoliv s ní nesouhlasí a účastnit se jí nechce. Pokud by ovšem odmítla, hrozilo by jí odnětí svobody na tři roky, jak uvádí některá média v reakci na tuto mobilizaci. K tomu přiložila několik fotografií dětí v uniformě a vysvědčení o základním všeobecném středoškolském vzdělání. Podle těchto dokladů žalobkyně ukončila v roce 2017 Státní příspěvkový všeobecně vzdělávací ústav města Moskvy, Školu č. 1631, Hrdiny Sovětského svazu V. P. Kisiljakova, a získala základní všeobecné vzdělání. Vyučované předměty jsou literatura, ruština, algebra, geometrie, informatika, dějiny, společenské vědy, zeměpis, fyzika, chemie, biologie, angličtina, světová kultura, výtvarné umění, hudba, tělesná výchova, technologie i z dalších let.
12. Soud po doplnění řízení v uvedeném rozsahu dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni je v souladu se zákonem.
13. Ve správním řízení nedošlo k porušení tvrzeného § 36 odst. 1 správního řádu. Žalobkyně měla možnost vylíčit důvody, pro něž žádá mezinárodní ochranu, ve své žádosti, v rámci pohovoru i při seznámení s podklady rozhodnutí. Okolnost, že se jí správní orgán výslovně nezeptal, zda v ČR má přítele (jak poukazovala ve svém vyjádření ze dne 1. 9. 2022), není relevantní. Smyslem pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu není radit žadateli důvody, které by mohly být azylově relevantní. Důvody své žádosti musí uvést žadatel sám.
14. Nicméně soud přihlédl k novým tvrzením žalobkyně ohledně jejího vztahu k přítelem, s nímž se zná 1 rok a se kterým plánuje sňatek, a dospěl k závěru, že se nejedná o azylově relevantní důvod podřaditelný pod taxativní výčet v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Taková známost s občanem ČR není ani důvodem hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu, a humanitární azyl z toho důvodu rovněž nelze udělit.
15. Pokud jde o možnosti udělení humanitárního azylu, soud má za to, že byly zohledněny rodinné vazby i soukromé poměry žalobkyně, okolnost, že se zde zdržuje od roku 2016, studuje zde střední školu a má zde matku, to vše bylo zohledněno v napadeném rozhodnutí a nejedná se o důvody zvláštního zřetele hodné, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu, na který není právní nárok a musí nastat u žadatele o mezinárodní ochranu mimořádná situace a u žalobkyně shledána nebyla.

16. Ohledně neudělení doplňkové ochrany z rodinných důvodů podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu žalovaný rovněž nepochybil, neboť se jedná relativně o krátkou známost, a dále ve vztahu k matce žalobkyně a nevlastnímu otci je nutno uvést, že žalobkyně je dospělá, plnoprávná osoba, s předpokladem ukončeného středoškolského vzdělání, schopná samostatně pracovat a bydlet. Sama žalobkyně v žalobě poukázala na zcela jiné situace, kdy doplňková ochrana z rodinných důvodů je udělována, které na případ žalobkyně nedopadají. (např. nezletilé děti apod.)
17. Žalobkyně v žalobě a ve svém vyjádření správnímu orgánu ze dne 22. 9. 2022 vyjadřovala obavy, že by se na ni mohla vztahovat mobilizace, zejména proto, že vystudovala v Rusku vojenskou školu. K tomu soud uvádí, že toto tvrzení není s to zpochybnit správnost závěru o neudělení mezinárodní ochrany, neboť povinnost mobilizace se zpravidla vztahuje na všechny občany země, nikoli jen na určitou skupinu podřaditelnou ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.
18. V případě žalobkyně, která se též odvolávala na svou pravoslavnou víru, rovněž z ničeho nevyplývalo, a ani žalobkyně netvrdila, že by v zemi původu nemohla například absolvovat náhradní civilní službu, pokud by jí v přímé vojenské službě bránilo její přesvědčení.
19. Nadto ze soudem provedeného dokazování nevyplývalo, že by se u žalobkyně jednalo o speciální vojenskou školu. Vzhledem k názvu školy a obsahu předmětů výše popsaných se jednalo o běžnou všeobecnou školu střední. Fotografie dětí v uniformě nejsou dostačujícím důkazem toho, že žalobkyně absolvovala vojenskou školu. Zmíněné písemné doklady o škole tento závěr nepodporují.
20. Jelikož soud doplnil veškeré dokazování o listiny, které žalobkyně dodala ke svým důvodům žádosti o mezinárodní ochranu po vydání napadeného rozhodnutí, a na základě nich učinil soud závěr, který je shodný se žalovaným, že zde nebyly důvody pro žádnou formu mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu, napadené rozhodnutí tak nebylo shledáno nezákonným.
21. Vzhledem k délce pobytu žalobkyně v ČR (od roku 2016), k důvodům příjezdu (sloučení nezletilé s matkou), k důvodům uváděným v rámci pohovoru a v jejích písemných podáních a vzhledem k okolnosti, že teprve nyní žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu, dospěl soud ke shodnému závěru jako žalovaný, že hlavním účelem žádosti žalobkyně je ve skutečnosti snaha o legalizaci pobytu v ČR. Té však nelze dosáhnout prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany, nýbrž pouze postupem podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.
22. S ohledem na veškeré výše uvedené skutečnosti soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.
23. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měl právo žalovaný, jež měl ve věci plný úspěch. Žalovanému však žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani nepožadoval jakoukoli jejich náhradu, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Plzeň 15. května 2023

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně